



Socialdepartementet
S2025/00911

Stockholm 5 augusti, 2025

Remissvar: Kvalificering till socialförsäkring och ekonomiskt bistånd för vissa grupper (SOU 2025:53)

Riksförbundet Pensionärsorganisation (RPG) tackar för möjligheten att lämna synpunkter på rubricerat betänkande. RPG är en rikstäckande pensionärsorganisation med en kristen värdegrund och har som utgångspunkt ett äldreperspektiv.

Vi har valt att fokusera vårt yttrande på de delar av utredningen som rör **äldreförsörjningsstöd** och **bostadstillägg**. RPG **ställer sig bakom utredningens förslag** gällande modeller för kvalificeringsregler för äldreförsörjningsstöd och bostadstillägg och att bestämmelserna träder i kraft från den 1 januari 2027.

Vi vill samtidigt framhålla följande synpunkter:

1. Behovet av att värna internationella åtaganden

Vi vill understryka att **internationella konventioner och lagar** som rör äldres och flyktingars rättigheter måste respekteras. Förslaget får inte innebära att Sverige frångår sina internationella åtaganden vad gäller mänskliga rättigheter.

2. Sociala konsekvenser för civilsamhället

Även om utredningen uppskattar att cirka 2 400 vuxna hade påverkats av de nya kvalificeringskraven under de senaste fem åren, kan förslaget få **betydande konsekvenser** för många av de andra grupperna som betänkandet behandlar:

- **Civilsamhällets roll kommer att öka.** Om den offentliga sektorn tar steget tillbaka från att erbjuda stöd, ökar trycket på ideella organisationer. Redan idag larmar aktörer som Stadsmissionen om att nya grupper som exempelvis pensionärer behöver stöd och inte klarar sin försörjning.
- **Färre personer som är villiga att engagera sig ideellt och exempelvis ställa upp i föreningars styrelser.** Detta är ett allvarligt hot mot civilsamhället och kan leda till minskad förmåga att hjälpa till.

3. Risk för ökad fattigdom och brottslighet

RPG delar utredningens bedömning att förslaget riskerar att leda till **ökad fattigdom**. Vi vill dessutom betona risken för att detta i förlängningen kan bidra till **ökad brottslighet**. Redan idag är äldre en grupp som i hög grad utsätts för bedrägerier och andra brott. Därför krävs att polis, rättsväsende och banker tar detta problem på ännu större allvar.

4. Krav på ett enklare och mer tillgängligt system

Förslaget innebär ytterligare komplexitet i handläggningen av både bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd. Redan i dag är **handläggningstiderna långa** och omkring 100 000 pensionärer ansöker inte om bostadstillägg trots att de är berättigade. En bidragande faktor kan vara att det är krångligt att ansöka om bostadstillägg och att det läggs ett för stort ansvar på den enskilde pensionären att förstå systemet, komma ihåg att själv göra ändringar vid förändrad inkomst eller hyra.

Ett ökat antal omprövningar och överklaganden är att vänta anges i utredningen, vilket ytterligare ökar handläggningstider och **urholkar förtroendet för pensionssystemet**.

- RPG uppmanar regeringen att **införa ett enklare, tryggare och mer begripligt system**.

5. Pensionsmyndigheten och andra myndigheter behöver förstärkta resurser

RPG delar inte utredningens bedömning att Pensionsmyndigheten kan genomföra förändringarna inom nuvarande ramar. Förslaget kräver:

- **Betydande informationsinsatser**, inklusive flerspråkigt material och kommunikation i andra länder för att människor inte ska hamna i utanförskap i Sverige.
- **Utökade administrativa resurser** för att hantera kvalificeringsregler, kontrolluppgifter och ökat antal ärenden.

Utan dessa riskerar fler att hamna i fattigdom och troligen ökat tiggeri och brottslighet som följd.

6. Ett pensionssystem som håller i längden

Avslutningsvis vill RPG upprepa de krav som vi tillsammans med övriga pensionärsorganisationer tidigare lyft fram. För att återupprätta arbetets värde i pensionssystemet krävs:

- **Höjd pensionsavgift** – det behövs större avsättningar till den allmänna pensionen så att fler pensionärer kan leva på sin pension utan bidrag.
- **Införande av en "gas"** – överskott i pensionssystemet måste kunna återföras till pensionärerna och balansera "bromsen" i systemet som många pensionärer fick erfara med sänkta pensioner till följd och med löfte om kompensation.
- **Tydliga mål för pensionens storlek** – systemet behöver tydligt syfta till att pensionen ska ge en rimlig andel av slutlönen.

Sammanfattning

RPG anser att utredningen överskattar de positiva effekterna av förslaget och underskattar dess negativa konsekvenser. Ekonomiskt bistånd är samhällets sista skyddsnät – inte en tilldragande faktor. Det måste även i fortsättningen finnas en **värdig grundtrygghet** för äldre, oavsett var man är född.

Vi uppmanar regeringen att väga in **äldreperspektivet**, behovet av **enklare system**, och **civilsamhällets förutsättningar** innan beslut fattas.

Med vänlig hälsning,

Riksförbundet Pensionärsgemenskap (RPG)

A handwritten signature in blue ink that reads "Ann-Christin Lindbom". The signature is written in a cursive, flowing style.

Ann-Christin Lindbom
Förbundsordförande RPG